

A3 SUBSTANTIIVIEN RAKENNEMUOTO

(päivitelty 19.7.2022)

A ARAMEA <https://gen.fi/a.html>

A3 NOMINIT JA PARTIKKELIT <https://gen.fi/a3.html>

A3 Substantiivien rakennemuoto
<https://gen.fi/a3-s-rakennemuoto.html>

SISÄLLYSLUETTELO

0. Dokumentteja
1. Johdanto
2. Rakennemuodot
3. Poikkeuksellisia rakennemuotoja
4. Esimerkkijakeita
5. Sanastoa

0. DOKUMENTTEJA

Even-Shoshan, Avraham: Konkordantsia chadasha. Hamilon Hechadash 2000
Koehler & Baumgartner: The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament (HALOT). Brill 2001
Liljeqvist, Matti: VT:n heprean ja aramean sanakirja. Finn Lectura 2010
Van Pelt, Miles V.: Basics of Biblical Aramaic (BBA). Zondervan 2011
Vance et al.: Biblical Aramaic. A Reader & Handbook (BARH). Hendrickson 2016

1. JOHDANTO

Nominien rakennemuoto eli omistusketju (**construct chain**) on yksi tapa ilmaista genetiivi. Rakennegenetiivi voi muodostua useammasta sanasta. Omistusketjun suomentaminen kannattaa aina aloittaa rakenteen lopusta ja edetä kohti alkua.

Omistettava sana on erityisessä pääpainottomassa rakennemuodossa (**status constructus**). Yksiköllisten päätteettömien sanojen rakennemuoto on painoa lukuun ottamatta yleensä samanlainen kuin perus- eli absoluuttimuoto. Päätteellisillä muodoilla on rakennemuodossa erilliset tunnukset eli päätteet.

Substantiivien lisäksi myös adjektiiveista, numeraaleista, partisiipeista ja infinitiiveistä voidaan muodostaa rakennemuotoja.

Rakennemuodossa olevassa sanassa ei koskaan ole artikkelia. Jos omistaja on määrätty, niin silloin myös omistettava on määrätty. Jos omistaja on puolestaan

epämääräinen, niin silloin myös omistettava on epämääräinen. Omistusketjun viimeinen sana osoittaa koko rakenteen määräytyneisyyden.

Allekirjoittaneen tuottamissa 1.5.2021 jälkeen päivitettyissä aramean dokumenteissa rakennemuodot on merkitty punaisella makef-yhdysviivalla.

Sanan lopussa olevan umpitavun kamats lausutaan rakennemuodossa a-vokaalina.

2. RAKENNEMUODOT

	mask. st. constr.	st. abs.	fem. st. constr.	st. abs.
yks.	—	—	תַּ-	הַ-
mon.	יַ-	יֵן-	תַּ-	וַ-
yks.	מְלֶךְ-	מֶלֶךְ	חַיֹּת-	חַיָּה
mon.	מְלֶכֶי-	מֶלְכֵי	חַיֹּת-	חַיִּוֹן

U- ja i-päätteisten feminiinien rakennemuodossa on tav-päätte:

מְלָכָה fem. abstr. subst. (56x) kuninkuus, hallitusaika, kuningaskunta,
kingship, royalty, sovereignty, reign, kingdom, realm

מְלָכֹת- yks. st. constr.

אַחֲרַי fem. (1x, Dan. 2:28) loppu, **end**

אַחֲרֵית- yks. st. constr.

Diftongisegolaattien rakennemuoto on heprean tavoin yksitavuinen.

בַּיִת mask. diftongisegol. (44x [BARH 45x], Dan. 2:5) talo, huone, sali,
linna, temppeli

בַּיִת (30x) yks. st. constr. – Dan. 5:3

בַּיִת mon. st. abs. (epäsäänn.)

בַּיִת mon. st. constr.

עֵינַי fem. diftongisegol. (5x) silmä

עֵינַי (1x) yks. st. constr. – Esra 5:5

עֵינַי (2x) mon. st. abs. – Dan. 7:8, 20

עֵינַי (1x) mon. st. constr. – Dan. 7:8

3. POIKKEUKSELLISIA RAKENNEMUOTOJA

גֹּוֹ mask. (13x) sisäosa, **midst**

גֹּוֹ yks. st. constr.

גֹּוֹא yks. st. constr.

יוֹם mask. (16x) päivä, **day**, mon. aika

יוֹמַי mon. st. abs.

יוֹמַי mon. st. constr.

יוֹמַת mon. st. constr.

פַּתָּח mask. (10x, L akk. bēl paḥāti, "alueen herra") käskynhaltija,
kuvernööri, **governor**

פַּתָּח yks. st. constr.

שָׁם mask. (12x) nimi, name

BH √שמה antaa nimi, tunnistaa

שָׁם- yks. st. constr.

שְׁמָהּ- mon. st. constr.

4. ESIMERKKIJAKEITA

Käännä rakennegenetiivit, lisäsanastoa kohdassa 5.

Dan. 2:18

וְרַחֲמִין לְמַבְעֵא מִן קַדָּם אֱלֹהֵי-שְׁמִיָּא
עַל רְזָה דְנִיָּה
דִּי לֹא יְהַבְדּוּן דְנִיָּיאַל וְחַבְרוּהִי
עִם שְׁאָר-חַכְמֵי-בָבֶל:

Dan. 2:37

(אַנְתָּה) אַנְתָּ מַלְכָּא מְלִךְ-מְלִכְיָא
דִּי אֱלֹהֵי-שְׁמִיָּא
מְלִכוּתָא חֲסִנָּא וְתַקְפָּא וַיִּקְרָא יְהֵב לָךְ:

Dan. 2:48

אַדְיִן מַלְכָּא לְדְנִיָּיאַל רַבִּי
וּמִתְנֹן רַבְרָבֹן שְׁגִיָּאֵן יְהֵב לָהּ
וְהַשְׁלִטָּה עַל כָּל-מְדִינַת-בָּבֶל
וְרַב-סַגְנִין עַל כָּל-חַכְמֵי-בָבֶל:

Dan. 3:25

עָנָה וְאָמַר
 הֲאֵל אֲנִי חַזָּה גְּבָרִין אַרְבַּעַה
 שְׂרִין מְהֻלְכִין בְּגוּא-נוֹרָא
 וְחָבַל לָא אִיתִי בְּהוּן
 וְרוּחַ דִּי (רְבִיעֵיא) רְבִיעֵאָה דִּמָּה לְבַר-אַלְהִין:

Dan. 3:26

בְּאִלִּין קָרַב נְבוּכַדְנֶצַּר
 לְתַרְע-אַתּוּן-נוֹרָא יְקַדְתָּא
 עָנָה וְאָמַר
 שְׂדַרְךָ מִישָׁף וְעַבְד־נְגוּ
 עַבְדוּהִי דִּי אֲלֵהָא (עֲלֵיא) עֲלָאָה
 פְּקוּ וְאַתּוּ
 בְּאִלִּין נְפֻקִין שְׂדַרְךָ מִישָׁף וְעַבְד־נְגוּ
 מִן גּוּא-נוֹרָא:

Dan. 5:5

בַּהּ שְׁעַתָּה (נְפֻקוּ) נְפֻקָה אַצְבָּעוּן דִּי יַד-אַנְשֵׁ
 וְכַתְּבוּן לְקַבֵּל נְבֻרְשֶׁתָא
 עַל גִּירָא דִּי כְתַל-הֵיכְלָא דִּי מְלֻכָא
 וּמְלֻכָא חַזָּה פֶּס-יָדָה דִּי כְתַבָּה:

Dan. 5:11

אִיתִי גְּבַר בְּמֻלְכוּתְךָ

דִּי רוּחַ-אֱלֹהִין קִדְיִשׁוּן בְּהַ
 וּבְיוֹמֵי-אָבוֹד:
 בְּהִירוֹ וְשִׁכְלָתָנוּ וְחֻכְמָה כְּחֻכְמַת-אֱלֹהִין
 הַשְּׁתַכַּחַת בְּהַ
 וּמִלְכָּא נְבַכְדַּנְצַר אָבוֹד:
 רַב-חֲרֻטְמִין אֲשַׁפִּין כְּשִׁדְאִין גְּזָרִין
 הַקִּימָה אָבוֹד מִלְכָּא:

Esra 4:24

בְּאִדָּין בְּטִלַת עֲבִידַת-בֵּית-אֱלֹהֵא
 דִּי בִירוּשָׁלַם
 וְהָוַת בְּטָלָא עַד שְׁנַת-תְּרִינָן
 לְמַלְכוּת-דְּרִינֹשׁ מֶלֶךְ-פָּרְס:

Esra 7:20

וּשְׂאָר-חֲשֻׁחוֹת-בֵּית-אֱלֹהֵךְ
 דִּי יִפֹּל לָךְ לְמִנְתָּן
 תִּנְתָּן מִן בֵּית-גְּנֹזֵי-מִלְכָּא:

5. SANASTOA

אב mask. (9x, Dan. 2:23) isä, **father**

[BH **אב** mask. √**אבה** suostua tahtoon, tahtoa]

אָבִי (1x) yks. + suff. yks. 1. c. – Dan. 5:13

אַבוּךְ (4x) yks. + suff. yks. 2. mask. – Dan. 5:11 et. al.

אַבוּהִי (1x) yks. + suff. yks. 3. mask. – Dan. 5:2

אַבְּהָתִי (1x) mon. + suff. yks. 1. c. – Dan. 2:23

אַבְּהָתְךָ (1x) mon. + suff. yks. 2. mask. – Esra 4:15

אַבְּהָתְנָא (1x) mon. + suff. mon. 1. c. – Esra 5:12

אֱלֹהֵי mask. (95x, Jer. 10:11) Jumala, jumala, jumaluus, **God, god, deity**

- אֱלֹהֵי yks. st. constr.

אֱלֹהֵא yks. st. det.

אֱלֹהֵי yks. + suff. yks. 1. c.

אֱלֹהֶיךָ yks. + suff. yks. 2. mask.

אֱלֹהֵיהֶם yks. + suff. yks. 3. mask.

אֱלֹהֵנָא yks. + suff. mon. 1. c.

אֱלֹהֵכֶם yks. + suff. mon. 2. mask.

אֱלֹהֵכוּן yks. + suff. mon. 2. mask.

אֱלֹהֵהֶם yks. + suff. mon. 3. mask.

אֱלֹהֵהוּן yks. + suff. mon. 3. mask.

אֱלֹהֵינִי mon. st. abs.

- אֱלֹהֵי mon. st. constr.

אֱלֹהֵיאֵי mon. st. det.

אֱלֹהֵי mon. + suff. yks. 1. c.

אֶתּוּן mask. (10x) uuni, polttouuni, **furnace**

אֶתּוּן־ yks. st. constr.

בֵּר mask. (19x) (jonkun) poika, **son**

בֵּר־ yks. st. constr.

גִּנְזָא mask. i-segol. pl. t. (3x, Esra 5:17) varasto (1x), aarre (1x), aarrekkammio (1x),
storage, treasure, treasury

גִּנְזָא־י mon. st. constr.

דָּרְיָוֶשׁ henk. mask. (15x, Esra 4:24) Dareios [Daarejaves], "mahtava"
> Tarja

הֵיכַל mask. (13x, Dan. 4:1) palatsi, temppeli, **palace, temple**
[ass./sum. lainas.?)

הֵיכַל־ (1x) yks. st. constr. – Dan. 4:26

הֵיכְלָא (10x) yks. st. det. – Dan. 5:2 et. al.

הֵיכְלִי (1x) yks. + suff. yks. 1. c. – Dan. 4:1

הֵיכְלֵה (1x) yks. + suff. yks. 3. mask. – Dan. 6:19

חֲכִים adj./mask. pl. t. (14x) viisas, viisas mies, neuvonantaja, **wise, wise man**

חֲכִימִין mon. st. abs.

חֲכִימִי־ mon. st. constr.

חֲרָטָם mask. (5x, Dan. 2:10) ennustajapappi, enteidenselittäjä, **magician**

[BH חֲרָטָם mask.]

חֲרָטָם (1x) yks. st. abs. – Dan. 2:10

חֲרָטָמִין (2x) mon. st. abs. – Dan. 2:27 et. al.

חֲרָטָמִיא (2x) mon. st. det. – Dan. 4:4 et. al.

חֲשָׁחוּ fem. koll. (1x, Esra 7:20) tarpeet, tarvittavat tavarat,
needs, things needed, requirements

חֲשָׁחוֹת- yks. st. constr.

יָד fem. (17x, Dan. 2:34) käsi, **hand**

[BH יָד fem. √יָדָה heittää]

יָד- (3x) yks. st. constr. – Dan. 5:5 et. al.

יָדָא (2x) yks. st. det. – Dan. 5:24

יָדָה (1x) yks. st. det. [= יָדָא] – Dan. 5:5

יָדָהּ (4x) yks. + suff. yks. 2. mask. – Dan. 2:38 et. al.

יָדָהּ (4x) yks. + suff. yks. 3. mask. – Dan. 4:32 et. al.

יָדָהֶם (1x) yks. + suff. mon. 3. mask. – Esra 5:8

יָדֶיךָ (2x) du. st. abs. – Dan. 2:34

יָדֶי (1x) du. + suff. yks. 1. c. P – Dan. 3:15

כְּתֵל mask. (2x, Dan. 5:5) seinä, **wall**

כְּתֵל- yks. st. constr.

מְדִינָה fem. (11x) hallintoalue, maakunta, **judicial district, province**

מְדִינַת- yks. st. constr.

נֹר mask. (Dan. 7:9), fem. (Dan. 3:6) (17x, Dan. 3:6) tuli, **fire**

נֹר (4x) yks. st. abs. – Dan. 3:27 et al.

נֹרָא (13x) yks. st. det. – Dan. 3:6 et al.

סָגַן mask. i-segol. (5x, Dan. 2:48) (babylonialainen) käskynhaltija, **prefect**

[BH סָגַן / סָגָן mask.]

סָגָן (1x) mon. st. abs. – Dan. 2:48

סָגָנָא (4x) mon. mon. st. det. – Dan. 3:2, Dan. 3:3, Dan. 3:27, Dan. 6:8

עֲבֵד-נְגוֹ henk. mask. (13x, Dan. 1:7) Abed-Nego [Abednego]

Nego-jumalan (tai Nebo-) palvelija, Asarjan uusi nimi Baabelin hovissa

עֲבִידָה fem. (6x) työ (4x), hallinto (2x), **work, administration**

עֲבִידַת- yks. st. constr.

פֶּסַם mask.! (2x, Dan. 5:5) käsi, kämmen, kämmenselkä, **palm of hand**

פֶּסַם- yks. st. constr.

פָּרְסַי paik., kansallisuussubst. (6x, Esra 4:24) Persia; persialaiset,
Persia; Persians

פָּרְסַי P

קָבֵל mask./prep./konj. (32x)

1. mask. edessä oleva

לְקָבֵל lokovel adv. edessä, eteen, vastapäätä

2. prep. edessä

3. konj. koska, vaikka

רַב adj./adv./subst. (23x) suuri (19x); monta (1x); päällikkö (3x), **great; many; chief**

רַב־ yks. st. constr.

שָׂאָר mask. (12x) jäännös, tähteet, muut, **rest, remainder**

שָׂאָר־ yks. st. constr.

שָׁנָה I fem. (7x) vuosi, **year** √שנה

שָׁנָת־ yks. st. constr.

vrt. שָׁנָה II fem. (1x, Dan. 6:19) uni, nukkuminen √ישן

תְּרִינַן [*תְּרִינַן] num. mask. (4x, Dan. 4:26) kaksi, **two**

[BH שָׁנִים √שנה muuttua, olla erilainen, tehdä uudelleen]

תְּרִינַן [*תְּרִינַן] (2x) fem. du. st. abs. – Esra 4:24 et. al.

תְּרִינַן־ (2x) mask. du. st. constr. – Dan. 4:26 et. al.

תְּרַע mask. (2x, Dan. 2:49) portti, oviaukko, **gate, door, opening**

תְּרַע־ yks. st. constr.